

Arthur Rimbaud
Trad. i notes de Lluís Solà

CORRESPONDÈNCIA 1870-1875 (I)

RIMBAUD A THÉODORE DE BANVILLE

Charleville (Ardenes), 24 de maig de 1870

Al senyor Théodore de Banville

Estimat Mestre,

Som als mesos de l'amor; tinc disset anys. L'edat de les esperances i de les il·lusions, com diem —i vet aquí que he començat, minyó tocat pel dit de la Musa—, perdoni si resulta banal —a dir les meves volgudes creences, les meves esperances, les meves sensacions, totes aquestes coses dels poetes—, jo en dic la primavera.

Si li envio algun d'aquests versos —i això tot passant per Alph. Lemerre, el benvolgut editor—, és perquè m'agraden tots els poetes, tots els bons parnassians —puix que el poeta és un parnassià—, enamorats de la bellesa ideal; és perquè en vostè admiro, càndidament, un descendent de Ronsard, un germà dels nostres mestres de 1830, un veritable romàntic, un veritable poeta. Aquest és el perquè. És una ximpleria, ja ho sé, però què hi farem...

D'aquí a un any, potser d'aquí a 6 anys, seré a París.

—Anch'io,¹ senyors de la revista, seré un parnassià!— No sé què tinc a dins... que vol pujar... Li juro, estimat mestre, que adoraré sempre les dues deesses, Musa i Llibertat.

No arrufi gaire el nas en llegir aquests versos: ... Em faria tornar boig d'alegria i d'esperança, si volgués, estimat mestre, *deixar* una mica de lloc entre els parnassians per a la meua obra *Credo in unam*... Jo arribaria a la darrera sèrie del *Parnasse*: això seria el Credo dels poetes!... Ambició! Oh bogeria!

Arthur Rimbaud

1. *Anch'io*: en italià, jo també.

Par les beaux soirs d'été, j'irai dans les sentiers

.....

20 d'abril 1870

A. R.

OPHÉLIE

Sur l'onde calme et noire où dorment les étoiles

.....

15 de maig 1870

Arthur Rimbaud

«CREDO IN UNAM»

.....

Le soleil, le foyer de tendresse et de vie

.....

29 d'abril 1870

Arthur Rimbaud

I si aquests versos poguessin trobar lloc al *Parnasse contemporain*?

—No són la fe dels poetes?

—No sóc conegut; què importa? els poetes són germans. Aquests versos creuen; estimen; esperen: això és tot.

—Estimat mestre: aixequi'm una mica: sóc jove; allargui'm una mà...

Senyor Théodore de Banville
a casa del Sr. Alphonse Lemerre, editor,
passatge Choiseul,
París.

Charleville, 25 d'agost de [18]70

Senyor,

Vostè és feliç perquè ja no hi viu, a Charleville! —La meua ciutat natal és superiorment estúpida entre les petites ciutats de províncies. Sobre això, realment, no em faig pas il·lusions. Perquè és a prop de Mezières —una ciutat introbable—, perquè veu pelegrinar pels seus carrers dos o tres-cents sorges, aquesta població mansoia gestícula, prudhomescament espatxina, d'una manera ben diferent que els assetjats de Metz i d'Estrasburg! És espantós, els adroguers retirats que porten l'uniforme! És admirable l'atractiu que té tot això, els notaris, els vidriers, els recaptadors, els fusters, i tots els ventres que, amb l'escopeta al cor, fan la ronda a les portes de Mezières; la pàtria s'alça!... A mi, m'agrada més veure-la asseguda; no mogueu les botes! és el meu principi.

Estic desorientat, malalt, furiós, traspalsat i sóc un estúpid; m'esperava banys de sol, passejades infinites, repòs, viatges, aventures, una vida bohèmia al capdavall; sobretot esperava revistes, llibres... Res! Res! El correu ja no envia res a les llibreries; París es riu de nosaltres de bona manera: ni un sol llibre nou! és la mort! Em trobo reduït, pel que fa a la premsa, a l'honorable *Courrier des Ardennes* —propietari, gerent, director, redactor en cap i redactor únic: A. Pouillard! Aquest diari resumeix les aspiracions, els desigs i les opinions de la població: jutgi doncs! Tota una delícia!... Estem exiliats a la nostra pàtria!!!

Per sort, tinc la seva habitació: Tingui present el permís que em va donar. —M'he emportat la meitat dels seus llibres! He agafat *Le Diable à Paris*.¹ No em digui que els dibuixos de Grandville² no són la cosa més estúpida que s'ha vist mai. Tinc *Costal l'Indien*, tinc

1. *Le diable à Paris*, per George Sand, P. J. Stahl, Léon Gozlan, Charles Nodier, etc., Hetzel, 1845.

2. Es tracta del més famós caricaturista els dibuixos del qual Rimbaud havia admirat a *Le Magasin pittoresque*.

La Robe de Nessus, dues novel·les interessants.³ Què més li puc dir?... He llegit tots els seus llibres, tots; fa tres dies, he assaltat les *Épreuves*, després les *Glaneuses*⁴ —sí! he rellegit aquest llibre! —I això és tot!... Res més; la meua darrera taula de salvació s'havia acabat!... El *Don Quichotte*⁵ va aparèixer; ahir, durant dues hores, vaig passar revista als gravats de Doré: ara, ja no tinc res més!

Li envio alguns versos; llegeixi'ls un matí, sota el sol, com jo els vaig fer: ja no és pas professor, ara, suposo!...

Em sembla que volia conèixer Louisa Siefert,⁶ quan li vaig deixar els seus darrers versos; acabo de trobar algunes parts del seu primer volum de poesies, els *Rayons perdus*, 4a edició. Hi he trobat una composició molt emocionada i molt bonica, *Marguerite*. Tinc les *Fêtes galantes* de Paul Verlaine, un bonic en dotzè. És tan bell com els planys d'Antígona ἀνύμφη, de Sòfocles.⁷

És força estrany, molt estrofolari; però realment, és adorable. De vegades hi ha llicències importants: per exemple:

Et la tigresse épou - vantage d'Hycranie

és un vers del llibre. Li aconsello que compri *La Bonne Chanson*,⁸ un volumet de versos del mateix autor: l'acaba d'editar Lemerre; jo no l'he llegit: ací no arriba res; però diversos periòdics en parlen molt bé.

3. *Le Dragon de la reine ou Costal l'Indien*, novel·la de Gabriel Ferry, 1855, i *La Robe de Nessus*, novel·la d'Amédée Achard, 1855.

4. *Les Épreuves*, poesies de Sully Prudhomme, 1866, i *Les Glaneuses*, de Paul Demeny, 1870.

5. L'edició de *Don Quichotte* il·lustrada per Gustave Doré havia aparegut el 1863.

6. Louisa Siefert, *Les Rayons perdus*. N'acabava d'aparèixer la quarta edició.

7. És curiós d'observar que Rimbaud es limita a seguir una frase de l'*Avertissement* que encapçala els versos de Louisa Siefert: «Hi ha algun vers, algun passatge a *Les Rayons perdus* que ens ha fet recordar el plany d'Antígona quan se'n va cap al suplici».

8. *Le Bonne Chanson* de Verlaine acabava d'aparèixer, a les darreries de juliol de 1870.

Adéu, envii'm una carta de 25 pàgines — a la llista de correus—
ben aviat!

A. Rimbaud

P.D. Dintre de poc, revelacions sobre la vida que portaré des-
prés de... les vacances...

Senyor Georges Izambard,
29, Rue de l'Abbaye-des-Prés,
Douai (Nord)
Molt urgent.

RIMBAUD A GEORGES IZAMBARD

París, 5 de setembre de 1870

Estimat senyor,

El que vostè m'aconsellava que no fes, ho he fet; me n'he anat a
París i he deixat la casa materna! Vaig fer el viatge el 29 d'agost.

Em van agafar en baixar del vagó perquè no duia ni un ral i devia
trenta francs del bitllet, em portaren a la policia, i, avui, espero el
judici de Mazas! Oh! —*Confio en vostè* com si fos la meua mare;
vostè ha estat sempre com un germà per mi: li demano urgentment
l'ajut que em va oferir. He escrit a la mare, al procurador imperial,
al comissari de policia de Charleville; si no rep cap notícia meua
dimecres, abans del tren que va de Douai a París, *agafi aquest tren,*
vingui aci a reclamar-me per escrit, o presenti's al procurador, supli-
qui, *respongui de mi, pagui el deute que tinc! Faci tot el que pugui,* i,
quan rebi aquesta carta, escrigui també vostè, *li ho mano,* sí, *escri-*
gui a la meua pobra mare (Quai de la Madeleine, 5 Charlev[ille]) *per*
consolar-la! *Escrigui'm també a mi; faci-ho tot!* L'estimo com un
germà i l'estimaré com un pare.

Amb una forta Abraçada

El seu pobre
ARTHUR RIMBAUD
[detingut] a Mazas

(i si aconseguix de treure'm, porti'm a Douai amb [vostè].)

Senyor Georges Izambard,
Douai

RIMBAUD A PAUL DEMENY

[Douai, 26 de setembre de 1870]

He vingut per dir-li adéu, però no l'he trobat a casa.

No sé si podré tornar; me'n vaig demà, de bon matí, a Charleville —tinc un salconduit—. Em sap molt greu no poder dir-li adéu, sobretot a vostè.

Li estrenyo la mà tan fort com m'és possible. —Amb les millors esperances.

Li escriure. M'escriurà? No?

ARTHUR RIMBAUD

Senyor Paul Paul Demeny,
Douai

RIMBAUD A GEORGES IZAMBARD

Charleville, 2 de novembre de 1870

Senyor,

—Això per a vostè sol—

Vaig tornar a Charleville un dia després d'haver-lo deixat. La mare em va rebre, i —sóc ací... sense fer res. La mare no em portarà a l'internat fins al gener del 71.

Ja ho veu, he complert la promesa.

Em moro, em descomponc en la vulgaritat, en la maldat, en la grisor. Què vol que hi faci, m'obstino horriblement a adorar la llibertat lliure, i... un munt de coses que «sap greu», oi? Havia d'anar-me'n un altre cop avui mateix; ho podia fer: tenia un vestit nou, m'hauria venut el rellotge, i visca la llibertat! —Doncs m'he quedat! m'he quedat! —i encara voldré anar-me'n moltes vegades més—. Vinga, el barret, el capot, els dos punys a les butxaques, i a fora! Però em quedaré, em quedaré. No ho he promès. Però ho faré per merèixer el seu afecte: vostè m'ho ha dit. I el mereixeré.

Com li estic d'agraït, no sabia pas manifestar-li avui més que l'altre dia. Però li ho demostraré. Voldria fer alguna cosa per vostè, que hi deixés la vida fent-la—li'n dono la meva paraula—. Encara tinc un munt de coses per dir-li...

Aquest «sense-corr» de
A. Rimbaud

Guerra; però Mézières no està assetjada. Quan ho estarà? No en parla ningú. He donat l'encàrrec que em va encomanar al Sr. Deverrière, i, si convé fer res més, ho faré. De tant en tant, alguns franc tiradors. Abominable pruija d'estúpidesa, aquest és l'esperit del poble. Se sent cada bestiesa, cregui'm. És revulsiu.

Senyor Georges Izambard,
Douai

Charleville, 17 d'abril de 1871

La seva carta va arribar ahir, 16. Gràcies. —Pel que fa al que li demanava, quina ximpleria! Sense saber res del que hauria de saber, decidit a no fer res del que hauria de fer, estic condemnat, des de sempre, per sempre. Visquem avui i demà serà un altre dia!

D'ençà del 12, examino la correspondència del *Progrès des Ardennes*: avui, és clar, han prohibit el diari. Però he calmat la boca d'ombra durant un estona.

Sí, vostè és feliç. Li dic això, —i si n'hi ha de miserable que, dona o idea, no trobaran la *Soeur de Charité*.

A part d'això, avui li voldria aconsellar que s'amari d'aquests versets de l'Eclesiastès, cap. 11-12, tan savis com romàntics: «Té set plec de follia dins l'ànima el qui havent penjat els seus vestits al sol es plany de la pluja», però prou de saviessa i de 1830: parlem de París.

Vaig veure algunes novetats a can Lemerre: dos poemes de Leconte de Lisle, *Le Sacre de Paris*, *Le Soir d'une bataille*. —De F. Coppée: *Lettre d'un Mobile breton*. Mendès: *Colère d'un Franc-tireur*. —A. Theuriot: *L'Invasion*. A. Lacaussade: *Vae victoribus*. —Poemes de Félix Franck, d'Émile Bergerat. —Un *Siège de Paris*, un llibre gruixit, de Claretie.

Allí també vaig llegir *Le Fer rouge*, *Nouveaux châtiments*, de Glatigny, dedicat a Vacquerie; —de venda a can Lacroix, París i Bruselles, probablement.

A la *Librairie Artistique* —buscava l'adreça de Vermesch— em van demanar notícies de vostè. En aquells moment el feia a Abbeville.

Que cada llibreria tingui el seu *Siège*, el seu *Journal de Siège* —el *Siège de Sarcey* ha arribat a la 14ena. edició—; que jo hagi vist devessalls enutjosos de fotografies i de dibuixos referents al Setge —s'ho pot ben imaginar. Els gravats d'A. Marie, *Les Vengeurs*, *Les Faucheurs de la Mort* cridaven molt l'atenció, sobretot els dibuixos còmics de Dräner i de Faustin. Pel que fa als teatres, abominació de

la desolació. Les novetats del dia eren *Le Mot d'Ordre* i les fantasies, admirables, de Vallès i de Vermersch al *Crit du Peuple*.

Així era la literatura —del 25 de febrer al 10 de març.

Altrament, potser no li dic pas res de nou.

En aquest cas, girem la cara a les llances de les tempestes,¹ l'ànima a la saviesa antiga.

I que la literatura belga se'ns emporti sota l'aixella.

Fins ben aviat

A. Rimbaud.

RIMBAUD A GEORGES IZAMBARD

Charleville [13] de maig de 1871

Estimat senyor!

Ja torna a fer de professor. Ens devem a la Societat, em digué; ara vostè forma part dels cossos docents: va pel bon camí. —Jo també, segueixo el principi: em faig *maintenir* cínicament; desenterro vells babaus del col·legi: totes les ximpleries, les brutícies, les perversitats que em puc inventar, de paraula o d'obra, els les ofereixo: em paguen amb boc i amb ampolles. *Stat mater dolorosa, dum pendet filius*. Em dec a la Societat, és just —i tinc raó. Vostè també, té raó, per avui. Al capdavant, no veu en el seu principi sinó poesia subjectiva: la seva obstinació a tornar al rastell universitari —perdoni!— n'és la prova. Però en tot cas arribarà a la fi satisfet de no haver fet res, puix que no ha volgut fer res. Deixant de banda que la seva poesia subjectiva serà sempre horriblement insulsa. Un dia, espero —molts d'altres esperen el mateix—, podré veure en el seu principi la poesia objectiva, la veuré més sincerament que no ho faria vostè! Seré un treballador: és la idea que em reté quan els

1. Les «llances de les tempestes» són una al·lusió al vers de Verlaine a *Effet de nuit* dels *Poèmes saturniens*: *Luisant à contresens des lances des averses*.

accessos forasenyats de còlera m'empnyen cap a la batalla de París —on, tanmateix, tants treballadors moren encara mentre li escric! Treballar ara, mai, mai; faig vaga.

Ara, em depravo tant com puc. Per què? Vull ser poeta, i m'escarrasso a convertir-me en *Vident*: segur que no entendrà res, i jo amb prou feines sabria com explicar-li. Es tracta d'arribar a l'inconegut per la desorganització de *tots els sentits*. Els sofriments són enormes, però s'ha de ser fort, haver nascut poeta, i jo m'he reconegut poeta. No és pas culpa meva. És fals dir: penso. Hauríem de dir: em pensen. Perdoni pel joc de paraules.

Jo és un altre. Què hi ha si el tronc es descobreix violí, i planta cara als inconscients, que discuteixen sobre el que ignoren completament!

Vostè no és un *Professor* per mi. Li dono això: és sàtira, com diria vostè? És poesia? És fantasia, sempre. Però, si us plau, no subratlli amb el llapis, ni massa amb el pensament:

LE COEUR SUPPLICIÉ

Mon triste coeur bave à la pope
.....

Això no vol dir res.¹ Respongui'm a: M. DEVERRIÈRE, per a A. R.

Bon dia de cor,

A: Rimbaud

1. La falta de francès és evident, i Rimbaud deu pensar: *Cela ne veut pas ne rien dire* (Això no vol dir res) en comptes de *Ça ne veut pas rien dire*.

Charleville, 15 de maig de 1871

He decidit de donar-li una hora de literatura nova. Començo directament amb un salm d'actualitat

CHANT DE GUERRE PARISIEN

Le printemps est évident, car...

.....

A. Rimbaud

—I ara prosa sobre el futur de la poesia:

Tota poesia antiga culmina en la poesia grega, Vida harmoniosa. De Grècia al moviment romàntic —edat mitjana—, hi ha lletrats, versificadors. D'Enni a Theroldus,¹ de Theroldus a Casimir Delavigne, tot és prosa rimada, un joc, estovament i glòria d'innombrables generacions estúpides: Racine és el pur, el fort, el gran. Si hom li hagués bufat sobre les rimes, li hagués barrejat els hemistiquis, el Diví Enze seria avui tan ignorat com el primer vingut autor dels *Origines*.² Després de Racine, el joc es floreix. Ha durat dos mil anys!

Ni broma ni paradoxa. La raó m'inspira més certeses sobre el tema que accessos de còlera no hauria tingut mai un Jove Radical. D'altra banda, llibertat per als *nous* d'execrar els avantpassats: som a casa nostra i tenim tot el temps.

Mai no s'ha jutjat bé el romanticisme. Qui el podia jutjar? Els Crítics!! Els romàntics, que demostren prou bé que la cançó és tan poc sovint l'obra, és a dir, el pensament cantat i *comprès* del cantor?

1. Theroldus és el desconegut el nom del qual apareix a la fi de *La Chanson de Roland*, i que podria ser l'autor del poema.

2. Probablement és inútil d'indagar a quina obra particular Rimbaud al·ludeix.

Car Jo és un altre. Si el coure es desperta clarí, no és pas culpa seva. Això em sembla evident: assisteixo a la desclosa del meu pensament: l'aguaito, l'escolto: moc l'arquet: la simfonia es mou en les profunditats, o apareix d'un salt en escena.

Si els vells estúpids no haguessin trobat del jo sinó la significació falsa, no hauríem d'escombrar aquests milions d'esquelets que, d'ençà un temps infinit, han amuntegat els productes de llur intel·ligència bòrnia i se n'han proclamat els autors.

A Grècia, he dit, vers i lires *ritmen l'Acció*. Després, música i rimes són jocs, entreteniments. L'estudi d'aquest passat embadaleix els curiosos: més d'un es complau a renovar aquestes antiguitats: és per a ells. La intel·ligència universal sempre ha escampat les seves idees, naturalment; els homes collien una part d'aquests fruits del cervell: operaven, n'escriuien llibres: així feien via, l'home no es basquejava, encara no estava despert, o encara no en la plenitud del gran somni. Funcionaris, escriptors: autor, creador, poeta, aquest home no ha existit mai.

El primer estudi de l'home que vol ser poeta és la seva pròpia coneixença, sencera; cerca la seva ànima, la inspecciona, la posa a prova, l'aprèn. Tan bon punt la coneix, ha de cultivar-la; això sembla fàcil; en tot cervell té lloc un desenvolupament natural; tants *egoistes* es proclamen autors; n'hi ha molts d'altres que s'atribueixen llur progrés intel·lectual! — Però la qüestió és fer-se una ànima monstruosa: com els comprachicos,³ sap? Imagini's un home que s'implanta i es cultiva berrugues a la cara.

Dic que s'ha de ser *vident*, fer-se *vident*.

El Poeta es fa *vident* per una llarga, immensa i metòdica *desorganització de tots els sentits*. Totes les formes d'amor, de sofriment, de bogeria; se cerca a ell mateix, esgota en ell totes les metzines per conservar-ne només les quintaessències. Inefable tortura en què ha de recórrer a tota la fe, a tota la força sobrehumana, en què esdevé entre tots els gran malalt, el gran criminal, el gran maleït — i el Savi suprem! —. Car arriba a l'*inconegut*! Perquè s'ha cultivat l'ànima,

3. Els *comprachicos* apareixen a *L'Home qui rit* de Victor Hugo (1869). Són lladres de criatures, que les mutilen per convertir-les en monstres.

ja rica, més que ningú! Arriba a l'inconegut, i quan, embogit, finalment perd la comprensió de les seves visions, tanmateix les ha vistes! I ja pot rebentar en el salt que fa entre les coses inòides i innominables: arribaran d'altres horribles treballadors; començaran als horitzons en què l'altre s'ha despiomat!

—La continuació d'aquí a sis minuts—

Ara intercalo un segon salm *fora de text*: tingui la bondat de parar una orella benvolent —i tothom estarà encantat. Amb l'arquet a la mà, començo:

MES PETITES AMOREUSES

Un hydrolat lacrymal lave...

.....

A.R.

Aquí ho té. I tingui molt present que, si no temés fer-li gastar més de 60 cèntims de ports —pobre esporuguit de mi que, de set mesos ençà, no he tingut ni un ral!—, també li hauria enviat els *Amants de Paris*, cent hexàmetres, si, senyor, i la meva *Mort de Paris*, dos-cents hexàmetres!

I continuo:

El poeta, doncs, és veritablement lladre de foc.

És responsable de la humanitat, dels *animals* i tot; té el deure de fer sentir, palpar, escoltar les seves invencions; si el que porta de *dellà* té forma, dóna forma; si és informe, dóna coses informes. Trobar una llengua;

—D'altra banda, com que tota paraula és idea, el temps d'un llenguatge universal arribarà! S'ha de ser acadèmic —més mort que un fòssil— per completar un diccionari, sigui de la llengua que sigui! Algunes persones febles es podrien posar a *pensar* en la primera lletra de l'alfabet, i acabarien aviat en plena follia!

Aquesta llengua serà de l'ànima per a l'ànima, i ho enclourà tot, perfums, sons, colors, el pensament aferrant el pensament i fent-lo sortir. El poeta definirà la quantitat d'inconegut que apareix en el seu temps dins l'ànima universal: donarà més —que la fórmula del seu pensament, que la notació *des del camí cap al progrés!* Enormitat que esdevé norma, absorvida per tots, el poeta serà realment *un multiplicador de progrés!*

Aquest futur serà materialista, com pot veure. Sempre plens de *Nombre* i d'*Harmonia*, aquests poemes seran fets per perdurar. En el fons, continuarà essent una mica la Poesia grega.

L'art etern tindrà unes funcions, pel fet que els poetes són ciutadans. La poesia ja no ritmarà l'acció; *serà al davant*.

Hi haurà aquests poetes! Quan es trencarà la infinita servitud de la dona, quan aquesta viurà per a ella i per ella, quan l'home —fins ara abominable— l'hagi deixada lliure, la dona també serà poeta! La dona descobrirà inconegut! Els seus mons d'idees diferiran dels nostres? La dona descobrirà coses estranyes, insondables, repulsives, delicioses; i les prendrem, les comprendrem.

Mentrestant, demanem als *poetes coses noves* —idees i formes. Tots els llestos pensaran de seguida que han acomplert aquesta demanda. —No és això!

Els primers romàntics eren *vidents* sense adonar-se'n gaire: la cultura de llurs ànimes va començar per accident: locomotores abandonades, però roents, que corren durant un cert temps per damunt les vies. —Lamartine a vegades és *vident*, però la forma vella l'ofega. —Hugo, *massa caparrut*, té coses prou VISTES als darrers llibres: *Les Misérables* són un veritable poema. Tinc *Les Châtiments* de sotamà; *Stella* dona si fa no fa la mesura de la *vista* d'Hugo! Massa Belmontet i Lamennais, massa Jahvès i columnes, velles enormitats gastades.

Musset és catorze vegades exacrable per a nosaltres, generacions doloroses i rosegades per les visions —a qui la seva mandra d'àngel ha insultat! Oh! Aquells contes i aquells proverbis insulso! Oh les nits! Oh *Rolla*, Oh *Namouna*, Oh *La Coupe!* Tot és francès, és a dir, odiós fins al grau suprem; francès, no pas parisenc! Una obra més d'aquest geni odiós que va inspirar Rabelais, Voltaire, Jean la Fon-

taine, comentat per M. Taine! Primaverenc, l'esperit de Musset! Encantador, el seu amor! És això, pintura en esmalt, poesia sòlida! La poesia francesa s'assaborirà durant molt temps, però a França. Qualsevol aprenent d'adroguer està en situació de descabdellar un *Rolla*; qualsevol seminarista en té cinc-centes rimes dins el seu quadern secret. A quinze anys, aquests accessos de passió posen la jove-nalla en zel; a setze anys, ja s'accontenten amb recitar-los amb *senti-ment*; a divuit anys, fins i tot a disset, qualsevol estudiant que pot fer el *Rolla*, escriu un *Rolla*! Potser encara n'hi ha alguns que en moren. Musset no ha sabut fer res: hi havia visions darrera la gasa de les cortines: va tancar els ulls. Francès, bufat, arrossegat del cafè al pupitre de l'escola, el bell mort és mort, i d'ara endavant, ja no ens prenem ni tan sols la pena de despertar-lo per abominar-lo!

La segona generació de romàntics són autèntics *vidents*: The. Gautier, Lec[onte] de Lisle, Th. de Banville. Però examinar invisible i sentir l'inoït és diferent de reviure l'esperit de les coses mortes, per això Baudelaire és el primer vident, rei dels poetes, un *veritable Dieu*. I encara va viure en un medi massa artístic; i la seva forma tan exalçada és miserable: les invencions de l'inconegut reclamen formes noves.

Destra en les formes velles, entre els innocents, A. Renaud —ha fet un *Rolla*; L. Grandet —ha fet un *Rolla*; els gals i els Musset, G. Lafenestre, Coran, Cl. Popelin, Soulyard, L. Salles. Els sapastres, Marc, Aicard, Theuriet; els morts i els estúpids, Autran, Barbier, L. Pichat, Lemoyne, les Deschamps, les Dessarts; els periodistes, L. Cladel, Robert Luzarches, X. de Ricard; els fantasistes, C. Mendès; els bohemis; les dones; els talents, Léon Dierx i Sully-Prudhomme, Coppée; —la nova escola, anomenada parnassiana, té dos vidents, Albert Méral i Paul Verlaine, un autèntic poeta. Això és tot. Així treballa per fer-me un *vident*. —I acabem amb un cant piadós:

ACCROUISSEMENTS

Bien tard, quand il se sent l'estomac écoeuré,
.....

Seria odiós que no em contestés: de pressa, perquè d'aquí a vuit dies, potser seré a París.

A. Rimbaud

Senyor Paul Demeny
Douai

RIMBAUD A PAUL DEMENY

Charleville, 10 de juny de 1871

A M. P. Demeny

Les poètes de sept ans

Et la Mère, fermant le livre du devoir,
.....

A. R.

Les pauvres à l'église

Parqués entre des bancs de chêne, aux coins d'église
.....

A. Rimbaud
1871

Aquí té —no s'enfadi— un motiu per a dibuixos estrofolaris: és una antitesi de les dolces vinyetes perennes en què s'esbargixen els cupidos, en què s'enlairen els cors aureolats de flames, flors verdes, ocells regalimosos, promontoris de Leucade, etc... —També aquests *triolet*s, al capdavant, aniran

Où les vignettes pérenelles
Où les doux vers.

I aquí té —no s'enfadi—:

Le coeur du pitre

Mon triste coeur bave à la poupe,
.....

A. R.
JUNY 13, 1871

Això és el que faig.

Li haig de demanar tres coses

cremi, *i ho dic de debò*, i confio que respectarà la meua voluntat com la d'un mort, cremi *tots els versos que vaig ser prou talòs de donar-li quan vaig estar a Douai*: tingui la bondat d'enviar-me, si li és possible i si li plau, un exemplar de les *Glaneuses*,¹ que m'agradaria de tornar a llegir i que m'és impossible de comprar, ja que la mare no m'ha premiat ni amb un sol cèntim des de fa sis mesos —pictat!, finalment, faci'm el favor de contestar-me, sigui el que sigui, a aquesta carta i a la precedent.

Li desitjo un bon dia, i no és un compliment.

Escrigui a: M. Deverrière, 95, sous les Allées, per a

A. Rimbaud

Sr. Paul Demeny
Paris

1. *Les Glaneuses* de Paul Demeny havien aparegut el 1870.